

[illegible]

صَالِحًا
إِلاَّ
ازْدَدْتَ
بِهِ
دَرَجَةً
وَرِفْعَةً
وَلَعَلَّكَ
أَنْ
تُخَلَّفَ
حَتَّى
يَنْتَفِعَ
بِكَ
أَقْوَامٌ
وَيُضَرَّ
بِكَ
آخَ.رُونَ "Yâ Resûlallah!
Arkadaşlarım seninle Medine’ye gidecekler. Ben geride mi bırakılacağım?" dedim.
Resûlullah (sav) şöyle buyurdu: "Sen geride bırakılmayacaksın, daha salih ameller
işleyeceksin ve derecen yükselecek. Umulur ki sen hayatta bırakılacaksın ve bazı topluluklar
senden yararlanacak, öteki (düşman) topluluklar da senden zarar görecektir!"
”[1] Allah Resûlü’nün bu umut ve temennisi gerçekleşecek,
Mekke’de öleceğinden endişelenen Sa’d b. Ebû Vakkâs,
Hicrî 55. seneye kadar yaşayacak ve nice salih ameller işleyecekti. Bedir ve Uhud
Savaşlarında nasıl aktif rol oynadıysa, büyük bir komutan ve askeri bir deha olarak
Kâdisiye’de Sâsânîleri hezimete uğratabacak ve Medâin’i
fethedecekti. Ele geçirilen Irak topraklarında Müslümanları teşkilatlandıracak ve
Kûfe gibi bir ilim ve kültür şehrini kuracaktı.[2] Bunlar onun geride bıraktığı salih
amellerinden sadece birkaçıydı. “Salih amel”, din dilindeki yaygın kullanımı ile
öncelikle Allah Teâlâ’ya ibadet ve taatte bulunmak, Allah’ın
kullarının yararına faydalı işler demektir. Helâl ve meşru olan her türlü iş, şayet
düzgün, sağlam, dürüst yapıyorsa bu, salih amel olarak nitelenir.
Birçok âyet ve hadiste “amel” ile daha çok ecir/sevap kazanmak
için yapılan çeşitli ibadet ve taat dile getirilir; bununla birlikte “salih
amel” kavramının kapsamının çok daha geniş olduğu unutulmamalıdır. Yüce
Allah yüze yakın âyette ,
 اٰمَنُوا
وَعَمِلُوا
الصَّالِحَا
78;ِ “iman eden ve salih amel işleyen” buyurarak iman etmekle salih
amel işlemeyi yan yana zikretmiştir.[3] Âyetlerde geçen “salih amel
işleyenler” nitelemesi, başta ibadetler olmak üzere her türlü olumlu ve
yararlı davranış ve işleri ifade etmektedir. İman ile birlikte salih amel,
Müslüman’ın hayat anlayışını, iş ahlâkını ve üretim felsefesini
göstermektedir. Buna göre her meslek erbabı işini temiz yapmalı, hizmetin hakkını
vermelidir ki, böylece helâlinden kazanmış olsun. Şu hâlide iman ve salih amel,
kişiyi ahlâklı ve sorumlu davranışlara yöneltmeli, karşılıklı hak ve hukukun
korunmasına sevk etmelidir. Bu durum ortaklar için de,[4] alıcı ve satıcı için de genel
geçer bir kuraldır. Salih bir müminin işi, çalışması, üretimi de aynı şekilde

[illegible]

وَلَقَدْ
كَتَبْنَا
فِي
الزَّبُورِ
مِنْ بَعْدِ
الذِّكْرِ
اَنَّ
الْاَرْضَ
يَرِثُهَا
عِبَادِيَ
الصَّالِحُو
06;َ “Andolsun, Zikir’den sonra Zebûr’da da,
"Yeryüzüne muhakkak benim salih kullarım vâris olacaktır." diye
yazmıştık.”[\[8\]](#) derken, yeryüzü egemenliğinin salih amel işleyen birey ve
toplulukların hakkı olduğunu ilân etmektedir:
وَعَدَ
اللّٰهُ
الَّذ۪ينَ
اٰمَنُوا
مِنْكُمْ
وَعَمِلُوا
الصَّالِحَا
78;ِ
لَيَسْتَخْل
16;فَنَّهُمْ
فِي
الْاَرْضِ
كَمَا
اسْتَخْلَفَ
الَّذ۪ينَ
مِنْ
قَبْلِهِمْۖ
وَلَيُمَكِّ
06;َنَّ لَهُمْ
د۪ينَهُمُ
الَّذِي
ارْتَضٰى
لَهُمْ
وَلَيُبَدِّ
04;َنَّهُمْ
مِنْ بَعْدِ
خَوْفِهِمْ
اَمْنًاۜ
يَعْبُدُونَ
06;۪ي لَا
يُشْرِكُونَ
ب۪ي
شَيْـًٔاۜ

وَممَنْ
كَفَرَ
بَعْدَ
ذٰلِكَ
فَاُو۬لٰٓئِ
03;َ هُمُ
الْفَ.اسِقُو
06;َ “Allah, içinizden iman edip de salih ameller işleyenlere,
kendilerinden önce geçenleri egemen kıldığı gibi, onları da yeryüzünde
mutlaka egemen kılacağına, onlar için hoşnut ve razı olduğu dinlerini iyice yerleştireceğine,
yaşadıkları korkularının ardından kendilerini mutlaka emniyete kavuşturacağına dair vaatte
bulunmuştur. Onlar, bana kulluk eder ve bana hiçbir şeyi ortak koşmazlar...”[9]
Sadece işler değil, insanlar da “salih” olur. Salih evlât sahibi olmak
şükredilecek bir durumdur. هُوَ
الَّذ۪ي
خَلَقَكُمْ
مِنْ نَف,ْسٍ
وَاحِدَةٍ
وَجَعَلَ
مِنْهَا
زَوْجَهَا
لِيَسْكُنَ
اِلَيْهَا,ۚ
فَلَمَّا
تَغَشّٰيهَا
حَمَلَتْ
حَمْلًا
خَف۪يفًا
فَمَرَّتْ
بِه۪ۚ
فَلَمَّٓا
اَثْقَلَتْ
دَعَوَا
اللّٰهَ
رَبَّهُمَا
لَئِنْ
اٰتَيْتَنَا
صَالِحًا
لَنَكُونَنّ
14; مِنَ
الشَّاكِر۪ي
06;َ “Eğer bize salih bir evlât verirsın andolsun ki biz şükredenlerden
oluruz.”[10] Salih babaların evlâtları bazen salih olmayan işler yapabilir. Nitekim
babası Nuh’un (as) yalvarmasını kâle almayan, tufanı görmesine rağmen
kurtuluş gemisine binmeyen evlâdının bu tavrı, Kur’an’ın diliyle
قَالَ يَا
نُوحُ
اِنَّهُ

لَْسَ مِْ
اَهْلِكَۚ
اِنَّهُ
عَمَلٌ
غَيْرُ
صَالِحٍۗ
فَلَا
تَسْـَٔلْنِ
مَا لَيْسَ
لَكَ بِه۪
عِلْمٌۜ
اِنّ۪ٓي
اَعِظُكَ
اَنْ تَكُونَ
مِنَ
الْجَاهِل۪ي
06;َ “salih olmayan bir amel”[11] &diye nitelendirilmiştir. Diğer
tarafıtan iman eden ve salih ameller işleyenler, اِنَّ
الَّذ۪ينَ
اٰمَنُوا
وَعَمِلُوا
الصَّالِحَا
78;ِۙ
اُو۬لٰٓئِكَ
هُمْ خَيْرُ
الْبَرِيَّة
16;ۜ “yaratılmışların en hayırlıları”[12] olarak değerlendirilmiştir.
Kur’acirc;n-ı Kerîm’de, وَمَنْ
اَحْسَنُ
قَوْلًا
مِمَّنْ
دَعَٓا اِلَى
اللّٰهِ
وَعَمِلَ
صَالِحًا
وَقَالَ
اِنَّن۪ي
مِنَ
الْمُسْلِم۪
10;نَ “Allah’a çacıran, salih amel işleyen ve "Kuşkusuz ben
Müslümanlardanım." diyenden daha güzel sözü kimdir?”[13]
Buyrulmaktadır. “Âyinesi iştir kişinin, lafa bakılmaz! Şahsın görünür
rütbe-i akıllı, eserinde.” deyişi de aynı espiyeye işaret etmektedir. Yüce Allah,
dünya ve âhirette izzet ve şeref isteyenlere bu makama yükselebilmeleri
için iki yol öğretir: مَنْ
كَانَ
يُر۪يدُ
الْعِزَّةَ

فَلِلّٰهِ
الْعِزَّةُ
جَم۪يعًاۜ
اِلَيْهِ
يَصْعَدُ
الْكَلِمُ
الطَّيِّبُ
وَالْعَمَلُ
الصَّالِحُ
يَرْفَعُهُۜ
وَالَّذ۪ينَ
يَمْكُرُونَ
السَّيِّـَٔاتِ لَهُمْ
عَذَابٌ
شَد.۪يدٌۜ
وَمَكْرُ
اُو۬لٰٓئِكَ
هُوَ يَبُورُ
“Güzel söz ve salih amel”[14] ¡man ve salih amel, aynı zamanda Allah nezdinde insanların değerini gösteren en önemli iki
ölçüdür: وَمَٓا
اَمْوَالُكُمْ وَلَٓا
اَوْلَادُكُمْ بِالَّتٖي
تُقَرِّبُكُمْ عِنْدَنَا
زُلْفٰٓى
اِلَّا مَنْ
اٰمَنَ
وَعَمِلَ
صَالِحاًؗ
فَاُو۬لٰٓئِكَ لَهُمْ
جَزَٓاءُ
الضِّعْفِ
بِمَا
عَمِلُوا
وَهُمْ فِي
الْغُرُفَاتِ اٰمِنُونَ “Sizi huzurumuza yaklaştıracak olan ne mallarınızdır ne de evlâtlarınız. İman edip salih amel yapanlar müstesna, onlara yaptıklarının kat kat fazlası mükâfat vardır. Onlar (cennet) odalarında güven içindedirler.”[15] Âyetteki mesajı Allah Resûlü de şu şekilde özetler: إِنَّ
اللَّهَ لاَ
يَنْظُرُ

إِلَى
صُوَرِكُمْ
وَأَمْوَالِكُمْ وَلَكِنْ
يَنْظُرُ
إِلَى
قُلُوبِكُمْ
وَأَعْمَالِكُمْ “Allah sizin suretlerinize ve mallarınıza bakmaz, ancak kalplerinize ve amellerinize bakar.”[16] Kur’an’da,
اَلْمَالُ
وَالْبَنُونَ زٖينَةُ
الْحَيٰوةِ
الدُّنْيَاۚ
وَالْبَاقِيَاتُ
الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ
عِنْدَ
رَبِّكَ
ثَوَاباً
وَخَيْرٌ
اَمَلاً “Mallar ve çocuklar dünya hayatının süsüdür. Ama kalıcı salih işler (el-bâkıyâtü’s-sâlihât) ise, Rabbinin katında, hem mükâfat yönünden hem de ümit bağlamak bakımından daha hayırlıdır.”[17] &Buyrulmasına bakılırsa, “bâkî/kalıcı” olmasının, salih amelin temel vasfı olduğu söylenebilir. Ancak bu kalıcı iyilikler, kulun ölümünden sonra geride bıraktıkları ile beraberinde götürdüklerini ifade eder. Nitekim bir hadisinde Sevgili Peygamberimiz, kulun, geride bıraktığı faydalı bilginin, kendisine dua eden salih evlâdın ve faydası süregelen sadakalarının, ölümünden sonra dahi sevabından yararlanmaya devam edeceği ameller olduğunu[18] haber verir. Bir başka rivayette zikredilen mescit yaptırmak, yolcular için misafirhane inşa etmek ve bir yere su getirmek gibi kalıcı yatırımlar da bu cümledendir.[19] Yine Peygamber Efendimizin haber verdiği göre,
يَتْبَعُ
الْمَيِّتَ
ثَلاَثَةٌ
فَيَرْجِعُ
اثْنَانِ
وَيَبْقَى
وَاحِدٌ
يَتْبَعُهُ
أَهْلُهُ
وَمَالُهُ
وَعَمَلُهُ
فَيَرْجِعُ

أَهْلُهُ
وَمَالُهُ
وَيَبْقَى
عَمَلُهُ “Üç şey
ölüyü (mezara kadar) takip eder; ikisi geri döner, biri kalır. Ailesi, malı ve
ameli onu takip eder. Ailesi ve malı geri döner, ameli kalır.”[20] Salih amel,
Müslümanların hem dünyaları hem de âhiretleri için
büyük öneme sahiptir. Allah Resûlü, bir bedevînin kendisine
insanların en hayırlısının kim olduğunu sorması üzerine, مَنْ
طَالَ
عُمُرُهُ
وَحَسُنَ
عَمَلُهُ “Ömrü uzun
ve ameli güzel olandır.”[21] Cevabını vermiştir. Hiç bitmeyecekmiş gibi
süren dünya hayatının ve dünya nimetlerinin ansızın tükenebileceğine
dikkat çeken Efendimiz, ashâbını şu sözlerle uyarmıştır:
بَادِرُوا
بِالأَعْمَا
04;ِ سَبْعًا
هَلْ
تَنْظُرُونَ
إِلاَّ
فَقْرًا
مُنْسِيًا
أَوْ غِنًى
مُطْغِيًا
أَوْ مَرَضًا
مُفْسِدًا
أَوْ هَرَمًا
مُفَنِّدًا
أَوْ مَوْتًا
مُجْهِزًا
أَوِ
الدَّجَّالَ
فَشَرُّ
غَائِبٍ
يُنْتَظَرُ
أَوِ
السَّاعَةَ
فَالسَّاعَة
15; أَدْهَى
وَأَمَرُّ “Yedi şey
gelmeden önce (salih) ameller işlemede acele edin! Ne bekliyorsunuz? Her şeyi unutturan
yoksulluğu mu, azdırıp saptıran zenginliği mi, sıhhati bozan hastalığı mı, bunaklaştıran ihtiyarlığı
mı, ansızın geliveren ölümü mü, beklenenlerin en şerlisi olan
Deccâl’i mi? Yoksa kıyameti mi? Ki kıyamet (hepsinden) daha dehşetli ve daha
acıdır.”[22] بَادِرُوا
بِالأَعْمَا

04;#1616; #1601;#1616;#1578;#1614;#1606;#1611;#1575;
#1603;#1614;#1602;#1616;#1591;#1614;#1593;#1616;
#1575;#1604;#1604;#1617;#1614;#1610;#1618;#1604;#1616;
#1575;#1604;#1618;#1605;#1615;#1592;#1618;#1604;#1616;#1605;#1616;
#1610;#1615;#1589;#1618;#1576;#1616;#1581;#1615;
#1575;#1604;#1585;#1617;#1614;#1580;#1615;#1604;#1615;
#1605;#1615;#1572;#1618;#1605;#1616;#1606;#1611;#1575;
#1608;#1614;#1610;#1615;#1605;#1618;#1587;#1616;#1609;
#1603;#1614;#1575;#1601;#1616;#1585;#1611;#1575;
#1571;#1614;#1608;#1618; #1610;#1615;#1605;#1618;#1587;#1616;#1609;
#1605;#1615;#1572;#1618;#1605;#1616;#1606;#1611;#1575;
#1608;#1614;#1610;#1615;#1589;#1618;#1576;#1616;#1581;#1615;
#1603;#1614;#1575;#1601;#1616;#1585;#1611;#1575;
#1610;#1614;#1576;#1616;#1610;#1593;#1615;
#1583;#1616;#1610;#1606;#1614;#1607;#1615;
#1576;#1616;#1593;#1614;#1585;#1614;#1590;#1613;
#1605;#1616;#1606;#1614;
#1575;#1604;#1583;#1617;#1615;#1606;#1618;#1610;#1614;#1575;
“Gecenin zifiri karanlıklarına benzeyen fitneler ortaya çıkmadan (salih) ameller
yapmakta acele edin! Zira o zaman kişi mümin olarak sabaha çıkacak, kâfir
olarak akşamlayacak yahut mümin olarak akşamlayacak, kâfir olarak sabaha
çıkacak; dünyevî çıklar karşılığında dinini satacaktır.”[\[23\]](#)
Kur’an’da Allah’ın rızası gözetilerek yapılmış olan her türlü
iyi, güz ve yararlı iş, “sâlihât” olarak geçmekte, bu işleri
yapan kimseler de, “salihler” olarak anılmaktadır. Salih kimseler dünyada nasıl
örnek gösterilmişse, âhirette de en kazançlı çıkların başında
olacaklardır. Kur’an’da bu kimseler, peygamberler, dosdoğru olanlar ve şehitlerle
beraber Allah’ın nimete erıştirdiği kişiler arasında sayılmışlardır. [\[24\]](#) Allah
Resûlü de, onların nail olacağı mükâfatları Yüce Yaratıcı’nın
dilinden şöyle ifade etmiştir: #1602;#1614;#1575;#1604;#1614;
#1575;#1604;#1604;#1617;#1614;#1607;#1615;
#1593;#1614;#1586;#1617;#1614;
#1608;#1614;#1580;#1614;#1604;#1617;#1614;
#1571;#1614;#1593;#1618;#1583;#1614;#1583;#1618;#1578;#1615;
#1604;#1616;#1593;#1616;#1576;#1614;#1575;#1583;#1616;#1609;#1614;
#1575;#1604;#1589;#1617;#1614;#1575;#1604;#1616;#1581;#1616;#1610;#16
06;#1614; #1605;#1614;#1575; #1604;#1575;#1614;
#1593;#1614;#1610;#1618;#1606;#1612;
#1585;#1614;#1571;#1614;#1578;#1618; #1608;#1614;#1604;#1575;#1614;
#1571;#1615;#1584;#1615;#1606;#1612;
#1587;#1614;#1605;#1616;#1593;#1614;#1578;#1618;
#1608;#1614;#1604;#1575;#1614; #1582;#1614;#1591;#1614;#1585;#1614;
#1593;#1614;#1604;#1614;#1609; #1602;#1614;#1604;#1618;#1576;#1616;
#1576;#1614;#1588;#1614;#1585;#1613; “Salih kullarım için hiçbir
gözün görmediği, hiçbir kulağın işitmediği ve hiç kimsenin aklına
gelmeyen şeyler hazırladım.”[\[25\]](#) Nitekim daima salihlerle beraber olmayı arzulayan
Hz. Peygamber, gerçek dostunun ancak Allah Teâlâ ve salih müminler
olduğunu ifade etmiştir. [\[26\]](#) Salih kullar, kendileri için Allah’ın gönüllerde

sevgi tohumlarını yeşerttiği güzel insanlardır. اِنَّ
الَّذ۪ينَ
اٰمَنُوا
وَعَمِلُوا
الصَّالِحَا
78;ِ سَيَجْعَلُ
لَهُمُ
الرَّحْمٰنُ
وُدًّا “İman edip de salih davranışlarda
bulunanlara gelince; onlar için Rahmân, (gönüllerde) bir sevgi
yaratacaktır.” [27] Peygamber Efendimiz (sav), إِذَا
أَرَادَ
اللَّهُ
بِعَبْدٍ
خَيْرًا
اسْتَعْمَلَ
07;ُ Allah bir kul hakkında hayır isterse, o hayrı işlemeye onu yetkili kılar.”
buyurmuşlar, ashâb-ı kirâmın, كَيْفَ
يَسْتَعْمِل
15;هُ يَا
رَسُولَ
اللَّهِ “Allah bunu nasıl yapar yâ
Resûlallah?” sorusuna da,
يُوَفِّقُهُ
لِعَمَلٍ
صَالِحٍ
قَبْلَ
الْمَوْتِ
“Ölümden önce o kulu salih amel işlemeye muvaffak kılar.”
cevabını vermişlerdir. [28] Tam anlamıyla fesadın/ifsadın yani bozgunculuğun karşıtı olan
salâh/ıslah kelimesinin özünde yapıcı olmak, iyileştirmek, düzeltmek, barış
tesis etmek anlamları vardır. Yüce Allah, اَمْ
نَجْعَلُ
الَّذٖينَ
اٰمَنُوا
وَعَمِلُوا
الصَّالِحَا
78;ِ
كَالْمُفْسِ
83;ٖينَ فِي
الْاَرْضِؗ
اَمْ
نَجْعَلُ
الْمُتَّقٖي
06;َ
كَالْفُجَّا
85;ِ “Yoksa biz iman edip salih ameller işleyenleri, yeryüzünde
fesat çıkarırlar gibi mi tutacağız?” [29] &Derken, salih amelin barış ve huzuru

temin etme fonksiyonuna işaret etmiş olmaktadır. Allah Resûlî; (sav) iki kişinin arasını dülzeltmenin

 إِصْلاَحُذَاتِ

الْبَيْنِ ِ (ıslâhu zâti’l-beyn), nafile oruç, namaz ve sadakadan daha üstün bir davranış olduğunu söylerken, iki insan arasına fesat sokmanın da barışın kökünü kazıyan bir davranış olduğunu belirtmiştir.[\[30\]](#) İman, güzel bir davranışın Allah indinde kabule mazhar olması için gereken ilk ve en önemli koşuldur. İnandiktan sonra salih amel işleyenlerin çabalarının zayi olmayacağına ve karşılığının kesintisiz olarak verileceğine dair birçok ilâhî vaat bulunmaktadır. İman olmaksızın sergilenen iyi davranışlar, âhiret hayatı için bir fayda sağlamayacaktır:

إِنَّ

اللَّهَ لاَ

يَقْبَلُ

مِنَ

الْعَمَلِ

إِلاَّ مَا

كَانَ لَهُ

خَالِصًا

وَابْتُغِىَ

بِهِ

وَجْهُهُ “Allah, sırf kendi rızası için yapılmayan hiçbir ameli kabul etmeyecektir.”[\[31\]](#) Dolayısıyla Allah’ın rızası bulunmayan amel de salih görülmeyecektir. Peygamber-i Zîşân Efendimiz, Allah için değil de, başka varlıklar için çalışanlara âhiret günü bir münâdinin şöyle sesleneceğini haber verir:

إِذَا جَمَعَ

اللَّهُ

النَّاسَ

لِيَوْمِ

الْقِيَامَةِ

16; لِيَوْمٍ لاَ

رَيْبَ فِيهِ

نَادَى

مُنَادٍ مَنْ

كَانَ

أَشْرَكَ فِى

عَمَلٍ

عَمِلَهُ

لِلَّهِ

أَحَدًا

فَلْيَطْلُبْ

18; ثَوَابَهُ

مِنْ عِنْدِ

غَيْرِ

اللَّهِ

فَإِنَّ

اللَّهَ
أَغْنَى
الشُّرَكَاءِ عَنِ
الشِّرْكِ . “Kim işlediği bir amelde Allah’a başkasını ortak koşmuşsa sevabını Allah’tan başkasından istesin. Zira Allah kendisine ortak koşulmasından en uzak olandır.”[32]
Kur’an’da salih amelin, kötülüklerin ve günahların karşısında bir alternatif olarak sunulduğu görülür. Bu alternatif, kulun hem kendine yaptığı kötülükler, hem de başkalarının kendisine yaptığı kötülükler için geçerlidir. Allah Teâlâ salih ameli tevbenin bir parçası olarak bizlere takdim eder: وَاِذَاجَٓاءَكَالَّذ۪ينَيُؤْمِنُونَبِاٰيَاتِنَافَقُلْسَلَامٌعَلَيْكُمْكَتَبَرَبُّكُمْعَلٰىنَفْسِهِالرَّحْمَةَۙ اَنَّهُ مَنْعَمِلَمِنْكُمْسُٓوءًابِجَهَالَةٍثُمَّ تَابَمِنْبَعْدِه۪وَاَصْلَحَفَاَنَّهُغَفُورٌرَح۪يمٌ “...Sizden kim cahillikle bir kabahat işler de sonra peşinden tevbe eder, durumunu düzeltirse, Allah, çok bağışlayandır, çok merhamet edendir.”[33] Gerçekten de inananlar, başkalarından görükleri kötülükleri onlara iyilik yaparak gidermeye çalıştıkları gibi, başkalarına yaptıkları kötülükleri ve kendi günahlarını da ancak salih amelle düzeltebilirler. Başkasına yapılan bir haksızlık veya bir kötülüğün bağışlanması için sadece pişman olup tevbe etmek yetmez. O haksızlığı düzeltmek de gerekir. Örneğin gereksiz yere başkasının onuruyla oynayarak ve ona ait bir malı zimmetine geçirerek haksızlık yapan kimse, kıyamet günü gelmeden önce yaptığı bu haksızlığı telâfi etmelidir. Ya hak sahibiyle helâleşmeli veya hakkını geri ödemelidir. Bunu yapmadığı takdirde işlediği salih amellerinden de olur. &Şu hâide kul hakkını yiyen kimse, sabah akşam namaz kıılıp niyaz eylese de yaptığı kötülüğü temizleyemez, kendisini aklayamaz. Fakat

işlenen günah, kul ile Allah arasındaki bağı zedeleyen türden ise, elbette bu durumda tevbeden sonra yapılacak her türlü iyilik, günahı temizleyecektir. Zira kötülkleri ancak iyilikler silebilir. Takva, Müslüman'ın salih amel işleyerek Allah'ın azabından kendini koruması anlamına geldiğine göre, salih amel sadece günahları silmekle kalmaz, aynı zamanda mümin i'ccedil'in “takva” zirhına dönüşür ve günah işlemesine mani olur. Zaten Müslüman, اتَّقِاللَّهَحَيْثُمَاكُنْتَوَأَتْبِعِالسَّيِّئَةَالْحَسَنَةَتَمْحُهَاوَخَالِقِالنَّاسَبِخُلُقٍحَسَنٍ “Nerede olursan ol Allah'a karşı gelmekten sakın; (işlediğin) bir kötülüğün arkasından hemen bir iyilik yap ki onu yok etsin...”[34] Nebevî buyruğu doğrultusunda hareket eder ve böylece kendisini korumuş olur. “Salâh, iyilik, güzellik”, müminin sadece ibadet hayatına değil, onun ahlâkına ve tüm davranışlarına yansımalıdır. O hâde her mümin Sevgili Nebî'nin (sav) öğrettiği şu duayı sık sık tekrarlamalıdır:

اللَّهُمَّاهْدِنِىلأَحْسَنِالأَعْمَالِوَأَحْسَنِالأَخْلاَقِلاَيَهْدِىلأَحْسَنِهَاإِلاَّأَنْتَوَقِنِىسَيِّئَالأَعْمَالِوَسَيِّئَالأَخْلاَقِلاَيَقِىسَيِّئَهَاإِلاَّأَنْتَ “...Allah'ım, beni amellerin en güzeline ve ahlâkın en güzeline kavuştur. Onların en güzeline ancak sen ulaştırırsın. Beni kötü işlerden ve kötü ahlâktan muhafaza et. Bunlardan ancak sen koruyabilirsin.”[35] Ölümü hâlinde kulun kendisiyle birlikte gidecek olan ve mizanın sevap kefesini kendi lehine ağırlaştıracak olan hiç kuşkusuz kulun salih amelleridir. يَٓا

اَيُّهَا
الَّذ۪ينَ
اٰمَنُوا
اتَّقُوا
اللّٰهَ
وَلْتَنْظُرْ
نَفْسٌمَا
قَدَّمَتْ
لِغَدٍۚ
وَاتَّقُوا
اللّٰهَۜ
اِنَّ
اللّٰهَ
خَب۪يرٌ
بِمَا
تَعْمَلُونَ
“Her nefis yarın için ne hazırladığına bir baksın.”[36] İlâhî
emrinde kastedilen hazırlık da salih amellerden başka bir şey değildir. Elbette Allah’ın
rahmeti ve lütfu olmaksızın sadece işlediği iyi ameller sayesinde kul cennete giremez. Ancak
müminin, âhirete dair kaygılarını azaltacak ve ebedî kurtuluş için bir umut
kaynağı olacak iman ve salih amelden başka sermayesi de yoktur.
وَقُلِ
اعْمَلُوا
فَسَيَرَى
اللّٰهُ
عَمَلَكُمْ
وَرَسُولُهُ
وَالْمُؤْمِن
ُونَۜ
وَسَتُرَدُّو
نَاِلٰى
عَالِمِ
الْغَيْبِ
وَالشَّهَادَ
ةِ
فَيُنَبِّئُك
ُمْبِمَا
كُنْتُمْ
تَعْمَلُونَۚ
“De ki: "Çalışın, yapın. Yaptıklarınızı Allah da, Resûlü de,
müminler de göreceklerdir. Sonra (duyular dışında kalan) gaybı da, görülen
âlemi de bilen Allah’ın huzuruna döndürüleceksiniz. O da size
bütün yapmakta olduğunuz şeyleri haber verecektir."”[37] Şu hâide,
قُلْ
اِنَّمَٓا
اَنَا۬
بَشَرٌ
مِثْلُكُمْ

يُوحٰٓى
اِلَيَّ
اَنَّمَٓا
اِلٰهُكُمْ
اِلٰهٌ
وَاحِدٌۚ
فَمَنْ كَانَ
يَرْجُوا
لِقَٓاءَ
رَبِّه۪
فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا
صَالِحًا
وَلَا
يُشْرِكْ
بِعِبَادَةِ
رَبِّه۪ٓ
اَحَدًا “Kim Rabbine kavuşmayı umuyorsa, salih amel işlesin ve Rabbine ibadette hiçbir şeyi O’na ortak koşmasın!”[38] Hadislerle İslâm Cilt 3 Sayfa 31
[1] Muvatta’, Vasiyyet, 3 [2] İbnü’l-Esîr, Üsdü’l-gâbe, I, 452-457. [3] Bakara, 2/25, 62, 82, 277. [4] Sâd, 38/24. [5] İbn Hanbel, IV, 197. [6] Sebe’, 34/11. [7] Nahl, 16/97. [8] Enbiyâ, 21/105. [9] Nûr, 24/55. [10] A’râf, 7/189. [11] Hûd, 11/46. [12] Beyyine, 98/7. [13] Fussilet, 41/33. [14] Fâtır, 35/10.

[İslam ve Hayat, Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)